

Viborg Stifts Kirker og Præster 1545.

Af Troels Dahlerup¹.

Da de gamle Bispeembeder ophævedes ved Reformationen, lagdes deres Gods og Indtægter under kongelige Stiftsbefalingsmænd. I disses Regnskaber vil man derfor ofte kunne finde kirkehistorisk Stof, især til Belysning af Kirkens Administration og Finansforhold i Senmiddelalderen, da Kronen omhyggeligt saa til, at de mange Afgifter og Rettigheder af forskellig Art og Oprindelse, der kunde tilfalde Bisperne, ikke gik i Glemme ved Forandringerne efter 1536. Saaledes ligger der i Hald Lensregnskaber 1541—46 (RA) en Liste over Viborg Stifts Kirke- og Præstegæsteri for 1545, som nedenfor vil blive aftrykt, da den ikke blot har umiddelbar Interesse ved at bringe en Matrikel over Stiftets Landsbypræster fra en Tid, da vort Kendskab til selv de blotte Navne er meget ringe, men ogsaa ved at give os Indblik i ellers lidet belyste senmiddelalderlige Forhold.

Gæsteri kender vi paa mange forskellige Omraader i Middelalderen og senere, det være sig af offentlig eller privat, verdslig eller gejstlig Art, men fælles for det er, at det er en typisk Herlighedsafgift, dvs. at den gæsteriydende Person eller Institution anerkender et Underordningsforhold til den gæstende. Udviklet af ældre Tiders Naturaliehusholdning, hvor Konger, Bisper og Jorddrotter maatte underholdes paa deres Inspektionsrejser, var Ydelserne efterhaanden ved at blive konverterede til faste Penge-

¹) Til mine Studier over Viborg Stifts Kirkehistorie har jeg af den Hiemstierne-Rosencroneske Stiftelse modtaget en Understøttelse, hvorfor jeg beder Direktionen modtage min Tak.

eller Naturalafgifter, uafhængigt om Besøg fandt Sted. Til Gengæld laa der i Modtagelsen af Gæsteri, at man havde vedkommende Gæsteriyder i sit Forsvar og Værn¹.

Biskoppen var sit Stifts Kirkers og Præsters naturlige Beskytter, hvorfor vi da næsten overalt ser ham oppebære *procuraciones* (evt. *hospitalitates episcopi*), egentlig Sognets Pligt til een Gang aarligt at underholde den visiterende Biskop; men tidligt afløstes den af faste aarlige Ydelser, og Christiern II's Forsøg paa at gøre Betalingen afhængig af, om Visitation fandt Sted, mislykkedes ganske². Da i Tidens Løb Præstegods (*mensa*) og Sognekirkens Formue (*fabrica*) adskiltes i to forskellige Formueobjekter, ansaas det for selvfølgeligt, at der maatte føres særskilte Regnskaber derover, hvoraf fulgte, at begge maatte visiteres for sig, hvilket medførte Gæsteribetaling baade af Kirke og Præst. Svarende til at Jorddrottens Gæsteri af sine Bønder kom til at paahvile Fæstegaardene som et Tillæg til Landgilden, blev det i Senmiddelalderens Danmark den almindelige Opfattelse, at Præstegæsteriet egentlig var en Præstegaarden paahvilende Afgift. Kirkegæsteri kan ellers betyde en Afgift til en Kirke³, men i nærværende Sammenhæng er der dog ingen Tvivl om, at dette viborgske Gæsteri tværtimod ydedes af de enkelte Kirker til Stiftsmyndighederne.

I Landets øvrige Stifter fandtes der tilsvarende Herlighedsafgifter, dog ofte med lokale Navne, ukendte udenfor det enkelte Stift. Et godt Overblik over disse faas gennem Listerne over Superintendenternes Lønninger, da Bisperembederne genoprettedes 1558—60, idet Kronen tilsyneladende foretrak at beholde Stiftsgodset og i Stedet skille

¹) Om Kirken og Gæsteri i Almindelighed, se Skyum-Nielsens Arbejde i Scandia XXIII især S. 75 f., som han venligst har stillet til min Raadighed i Manuskript.

²) Falkman: Upplysninger om Kronans, Kyrkornas og Presterskapets Indkomst (1848) især S. 45—54.

³) Kalkar, Ordbog, kender kun »Kirkegæsteri« i denne Betydning.

sig af med de forskellige biskoppelige Herlighedsafgifter, hvis mange Smaabeløb sikkert var vanskeligere at administrere; saaledes tildeltes Vendelbos, Viborgs, Aarhus' og Sjællands Bisper Præstegæsteri, Lunds *cathedraticum*, Ribes *subsidium*, *procurationes* og *hospitalitates*, mens Fyns Biskop 1588 fik Præstegæsteri for eet Aar og først 1681 *cathedraticum* »som andre Superintendentener«¹.

I den internationale Kirkeorganisation dækkede disse Betegnelser fra først af hver over een ganske bestemt Form for Ydelse fra Sognemenighederne og -gejstligheden til Bispen, ved Siden af Gæsteriet især *cathedraticum*, der af Præsten skulde erlægges paa den aarlige Stiftssynode »in signum subjectionis«², altsaa en typisk Herlighedsafgift, hvorved Underordningsforholdet anerkendtes. *Subsidium* (egentlig s. *caritativum*) var oprindeligt en ekstraordinær Eengangsydelse til bestemte paaatrængende Stiftsformaal, men som alle Middelalderens Extraskatter havde den Tendens til at blive permanent. En fjerde, i Udlandet meget hyppigt forekommende Afgift, ofte kaldet *alumnaticum*, fra Tridentinerkonciliet's Tid navnlig *seminaristicum*, bestemt til Opretholdelse af Stiftets Præsteskole, har jeg ikke truffet i Danmark; men noget tilsvarende synes dog at have existeret, for Exempel i Blekinge, hvis Kirker 1569 siges fra Arilds Tid at have ydet Afgift til Rönneby Skole³, og naar der 1514 paalagdes alle Landets Kirker en Afgift til Universitetet, efter Reformationen genoplivet som Studiedaler, forudsætter det, at man ogsaa herhjemme har følt det rimeligt at lade Sognene bidrage til Opretholdelse af Rigets Præsteskole⁴.

¹) Rørdam: Kirkelove, I 542, 545; II 49, 56, 454; III 530; Kh. Saml. 2. R. III 338; 3. R. III 418.

²) Jfr. Matzen-Timm: Den danske Kirkeret (1891), hvori anføres, at *cathedraticum* normalt betales Dagen før Landemode med 2 Kr. pr. Kirke (mon opr. 1 Rdlr.) S. 204 og 896.

³) Lunds Stifts Landebok (udg. af Ljunggren och Ejder) II S. 504.

⁴) Werlauff: Københavns Universitets Historie S. 85. Om Kirkeaf-

Subsidium kendes her i Landet især i Jylland-Fyn, vel nok fordi det her, hvor Bispetienden senest indførtes, har spillet en større økonomisk Rolle. Saaledes giver Huitfeldt en indgaaende Skildring af de fynske Afgiftsforhold, hvis Paalidelighed underbygges af de bevarede Dokumenter. Vi hører, hvorledes en Brand i Odense Domkirke i 14. Aarhundrede skulde have foranlediget Opkrævning af et frivilligt Subsidium, der snart blev konstant, og skønt ophævet paa Dronning Margretes Initiativ genindførtes det 1439 i Form af $2\frac{1}{2}$ Ørte Præstekorn, en Præstegaardene paahvilende »Landgilde«, der afskaffedes 1540 samtidig med at Gæsteriet nedsattes, vel fordi en saadan konstant »Extraskat« netop ansaa for et af Senkatholicismens urimelige Afpresningsforsøg¹. Ligeledes optræder Subsidium i de forbitrede Kampe mellem Ribe Bisp og Domkapitel², og at Biskoppen har gennemført sine Krav, ses dels af ovennævnte Brev af 1558, dels af bevarede Stiftsregnskaber fra 17. Aarh.³, der ved Siden af Gæsteri, Cathedraticum og Regnskabspenge opfører »Subsidium eller Kirkeskat« som de Sognekirkerne paahvilende Afgifter. Det er vel en tilsvarende Eengangsydelse, som Bisp Tyge 1262 anmodede Aarhus' Stifts Præster om til Betaling af den Gæld, han havde paadraget sig i Rom⁴.

Desuden forekommer Subsidium i Ribe Oldemoders Kirkeliste (ca. 1330), hvor man dog har formodet, at det skulde dreje sig om Bøndernes Tiende afløsning Biskops-gaven. Denne kaldes dog ellers altid pensiones eller donationes, og naar man betænker, at for Exempel Odense-bispen kun kort Tid senere opnaaede at gøre en Eengangs-

gifterne i Almindelighed se Wetzer und Weltes Kirchenlex. I S. 78, og Richter: Lehrbuch des Kirchenrechts.

¹) Huitfeldt I S. 598 f., jfr. Rørdam: Kerkelove I S. 161 og 181, samt Aarvog for Odense og Assens Amter 1929 S. 584 f.

²) Jfr. Kinch: Ribe Bys Historie I S. 406 ff.

³) Ribe Bispearkiv: Stiftets Indkomster (Viborg Landsarkiv).

⁴) S.R.D. V S. 267.

ydelse permanent, kan jeg ikke se nogen tvingende Grund til at antage, at der her skulde være tale om noget andet end Bispens Fastsættelse af, hvad hver Del af Stiftet skulde udrede, naar det lykkedes ham at faa gennemtrumfet sine Extrapaalæg. Den anden i Ribe Oldemoder optrædende Afgift i Skilling Engelsk af hvert Sogn er derimod givet en Gæsteriydelse, der opregnes for hver Sysselprovst, selvfølgelig fordi disse som i Udlandet havde faaet Lokaljurisdiktionen og dermed Visitationen paa deres Hænder, jfr. Listen over Ribe Arkidiakonats Indtægter ved Reformationen¹, eller den ganske parallelle Liste over de slesvigske Provsters Visitatspenge af Kirkerne i deres Jurisdiktioner².

Tilsyneladende har man i Danmark ikke altid skelnet skarpt mellem de forskellige Former for Herlighedsafgifter, maaske fordi Bisperne tidligt fik langt vigtigere Indkomstkilder, og det kunde se ud til, at man flere Steder vel af Oppebørselshensyn havde slaaet dem sammen til een Ydelse, hvis Navn derfor som ovennævnt kunde variere fra Stift til Stift. Naar vi saaledes 1558 møder Præstegæsteri, men ikke Cathedraticum i Aarhus Stift, staar det vel i Forbindelse med, at Stiftets Præster allerede 1251 paa eengang afløste procuraciones og cathedraticum med een aarlig Sum pr. Præst³, og netop disse to Afgifter optræder saa hyppigt jævnsides, naar for Exempel Bisper afstaar deres Rettigheder over Sognekirker til eximerede Klostre, at jeg vil formode, at Udtrykket næsten kan opfattes som et staaende Udtryk for Bispens samlede Herlighedsret⁴.

¹) Kh. Saml. 2. R. I S. 668 f.

²) Quellensaml. VI S. 98 f. (ca. 1450), jfr. Bispens Cathedraticum S. 259 f. (1462).

³) Dipl. Dan. 2. R. I Nr. 55.

⁴) F. Ex. Dipl. Dan. 2. R. VI Nr. 178 § 16, jfr. *ibid.* VIII Nr. 451 og X Nr. 283; mens omvendt Gaven ofte betinges: *cathedratico et procuracionibus — salvis*; Dän. Bibl. VI s. 164 f., jfr. de talrige Incorporationsbreve i Dipl. Dan.

I Viborg Stift møder vi saaledes bortset fra ovennævnte Privilegiebreve uhyre sjældent cathedraticum, derimod nævnes to Gange en i det øvrige Danmark ukendt Afgift »Alterstød«, som jeg efter Sammenhængen maa formode er et lokalt Navn for Bispens Herligheds- eller Gæsteriret¹. Den her i Stiftet forekommende Deling af Gæsteriforpligtelsen mellem Præst og Kirke er ikke altid let at genfinde andetsteds, medmindre Ydelsen tilfaldt forskellige Instanser. I Lund, hvor alt tilfaldt Ærkebisen (bortset fra Studiedaler og diverse Regnskabspenge), ser man, hvor ringe Vægt der lægges paa Kirkeafgifter, mens der af Sognepræsterne kræves saavel cathedraticum, Alterhavre (jfr. Alterstød i Viborg) og Fodermarskgæsteri², medens de Stifter, der havde Sysselprovster, opretholdt en Deling med Kirkeafgifter til Sognekirkernes Forsvarer Provsten, og Præstegæsteri til Sognepræsternes Visitator Bispem. Med de mange Muligheder, der maa have været, for Stridigheder mellem Præst og Kirkeværger om Indkrævning og Anvendelse af de lokale kirkelige Afgifter, har det vel tit været følt som en Fordel at kunne have forskellig Forsvarer for de forskellige Institutioner.

Kronens Interesse for de gamle Herlighedsafgifters fortsatte Erlæggelse ser vi, da Gæsteriet 1546 indskærpedes i Vendelbo Stift, og 1554, da tre Sysselprovstier i Ribe Stift fik Paalæg om Regnskabsaflæggelse for Kirkekorn, Tiendekorn og Subsidium, mens et tilsvarende Brev af 1541 til Fyns Præster, viser os, at Taxten for deres Ydelse, bortset fra en nu ophævet Forhøjelse under Biskop Jens Andersen Beldenak, stammede fra Carl Rønnovs Tid (Biskop 1474—1501)³.

En Gennemgang af Listen over Viborg Stifts gejstlige Gæsteri har derfor ikke blot topografisk, personalhistorisk

¹) Alterstød: Dipl. Vibergense S. 51 og 101, jfr. dog Kalkar, der opfatter det som en Afgift *til* et Alter.

²) Lunds Stifts Landebok passim.

³) Rørdam: Kirkelove I S. 180, 264 og 380.

eller økonomisk Interesse, men da Herlighed er saa nært forbundet med Forsvar, Jurisdiktion og sædvanligvis med Ejendomsret, faar vi her Mulighed for at bestemme Kirkernes Status i et helt Stift, dog undtaget Købstæderne, der efter Reformationen synes at selvstændiggøre sig kirkeligt¹, ligesom ogsaa Kronen ønskede at holde dem ude fra Lensvæsenet. Muligvis gaar dog Købstædernes Særstilling tilbage til Middelalderen, saaledes var Skive kongelig Patronatskirke, 1327 fik Domkapitlet den biskoppelige Jurisdiktion og dermed Visitation og Gæsteri af Viborg Købstad, og Aalborgs tre Sognekirker indtog en Særstilling, idet Vor Frue samtidig var Klosterkirke, de to andre under Kronens Patronat².

I Stiftets 16 Herreder nævner Listen 205 Landsby- og Klosterkirker, hvoraf een, Gug (Fleskum H.), var nedlagt, en Skæbne, der i den følgende Tid ramte Gretttrup (Salling Nørre H.), Svingelbjærg (Gislum H.), Aale (Slet H.), Foulum (Sønderlyng H.), Torup og Brandstrup (Middelsom H.), samt Tordrup (Fleskum H.), mens Borris (Fjends H.) stadig eksisterer som Sogn, skønt Kirken ved Klemmebrevet 1555 befaledes nedbrudt. 12 af Kirkerne siges dog at være fritaget for Betaling, og hertil maa vi lægge 15 ellers kendte Landsbykirker, der slet ikke nævnes i Regnskabet.

Blandt samtlige gejstlige Ordner havde ingen kæmpet stærkere for at opnaa den størst mulige Exemption fra den biskoppelige Myndighed end Cistercienserne³. I Vitskøls Privilegier ser vi da ogsaa Bisper overdrage Klosteret Jurisdiktion med al Sogne- og Bisperet af dets inkorporerede Sognekirker⁴. Følgelig nævner Listen hverken selve Klosterkirken eller Strandby Kirke (Gislum H.), hvor Ordenen holdt Vikar, og dets fem Kirker i Slet H. siges udtrykkeligt at være fritagne. Endvidere mangler Rinds Her-

¹) Kh. Saml. 2. R. VI S. 247 f.

²) Viborg: Pontoppidan: Ann. Ecc. II S. 133—4; Aalborg: Suhm, Nye Saml. I S. 159.

³) Jfr. Hal Koch: H. T. 10. R. III S. 519 f.

⁴) Dän. Bibl. VI S. 160 f.

reds yngste Kirke Testrup, vel fordi denne oprindeligt var opført til Brug for det 1432 stiftede Hospital smstds. og først siden (efter Reformationen?) fik almindelige Sogne-rettigheder¹.

Skønt Birgittinerordenen normalt stod under Bispens Tilsyn, var Mariager Klosters Kirker heller ikke afgifts-pligtige, men dette sikkert kun fordi Klosteret for hver enkelt af sine Kirker havde tilmageskiftet sig Afgiften. Hornbæk (Sønderlyng H.) stod oprindeligt under Kongens Patronat og var da udtrykkelig pligtig til at yde cathedra-ticum, Als (Hindsted H.) og Mov (Fleskum H.) synes tidligere at have hørt under Glenstrup, der som Benediktiner-kloster næppe var fritaget². I alt Fald var Stiftets to Benediktinernonneklostre Sebber og Ørslev givet under Bispens Opsyn³, og at de 1545 ikke opføres som betalende skyldes vel, at de siden Reformationen havde været adelige Pante-len⁴. For Augustinerordenen gælder det, at den mindre er et Munke- end et Kannikesamfund oprettet omkring en almindelig Sognekirke⁵, og naar af denne Ordens to Klostre derfor alene Grinderslev nævnes, skyldes det vel, at Augustinerdomkapitlet allerede i 12. Aarh. havde overtaget Til-synet og dermed Gæsteriet af Asmild Nonnekloster⁶; men ogsaa dette var, som nævnt i Listen, blevet en fri Forle-ning⁷.

At hverken Vokslev eller Sønderholm-Frejlev (Hornum H.) skal betale, begrundes Listen med, at de var under henholdsvis Kongens og Store-Restrups Ejer Gabriel Gyl-denstiernes Patronat. Under Vokslev laa det unævnte Kapel i Nibe, der først med Fiskerlejets Vækst fik Rang

¹) Rind Herreds Krønike (Saml. jy. H. og T. 1. R. I S. 348).

²) Æ. A. Reg. II 378, V 707, 708, 724 (Hornbæk), II 224, V 727—9 (Als og Mov).

³) Æ. A. Reg. II 334 (Sebber), II 227—8 (Ørslev).

⁴) Erslev: Len og Lensmænd i 16. Aarh. S. 156—58.

⁵) Zeitschr. der Savigny-Stiftung, kan. Abt. Nr. 14, S. 161.

⁶) Thorkelins Dipl. I S. 23 og 61.

⁷) Erslev: Len og Lensmænd, S. 156—8.

af Sognekirke. Forøvrigt nævner allerede Kong Valdemars Jordebog Krongods i Vokslev, hvorfor Patronatsretten maaske gaar tilbage til Kirkens Grundlæggelse, mens den for Sønderholm-Frejlevs Vedkommende i hvert Fald synes ældre end 1400. Naar Skern—Vester-Velling Kirker overhovedet ikke er opført i Listen, er Aarsagen vel den, at det er lykkedes Skerngaards Ejere at hævde deres 1453 bestridte Patronatsrettigheder. Det synes et Led i Bispernes Politik at indskrænke de verdslige Patronaters Omfang, saaledes søgtes 1477 Sønderholm—Frejlev underlagt Bispem, og at denne fik cathedraticum af de kongelige Kirker er ganske klart¹, saa den Frihed, disse Kirker 1545 nød, er vel ikke af ældre Dato end Frederik I's Tid, da Viborgbispem netop havde store Vanskeligheder med at faa sine retmæssige Afgifter². I Hindsted Herred savnes desuden Astrup Kirke, maaske fordi Axel Juul 1541 fik Brev paa dens Indtægter med Forsvar og Værgemaal, saa længe han forbedrede dens Bygning³.

Tilbage bliver 6 unævnte Kirker: Fur (Harre H.), Lime (Rødding H.), Lundø (Fjends H.), Nørholm (Hornum H.), Storvorde og Sejlflod (Fleskum H.), der alle hørte under Domkapitlet, og det kan tænkes, at Læsø mangler af samme Grund, omend Tidspunktet for Øens endelige Overførelse fra Børglum til Viborg Stift ikke kendes. Tidligere havde Kapitlet ogsaa Kirken i Fredbjærg, der var nedlagt paa ukendt Tid i Middelalderen, og i Helstrup, hvilken Kirke allerede før Reformationen med Grensten var annekeret Øster-Velling⁴. Maaske har Kapitlet afhændet sin Ret, men

¹) Sønderholm—Frejlev: Rep. II 4061,62 og 63. Skern—Vester-Velling: Dipl. Vibergense S. 348 f. 1524 omtaler et Kongebrev udtrykkeligt Vokslevs cathedraticum-Ydelse (Fr. I's Reg. S. 62), mens Vilsted 1526 siges at være fri for subsidium (do. S. 95). Jfr. at det 1681 indskræpes paa Fyn, at Patronater skal yde cathedraticum, med mindre de kan bevise særlig Fritagelse. Rørdam: Kirkelove III S. 530.

²) Jfr. Kh. Saml. 3. R. II S. 674 f.

³) Da. Kancellireg. S. 212—13.

⁴) Bull. Dan. 106, Fr. I's Reg. S. 450.

efter kanonisk Ret vilde et Patronat altid ophøre, saafremt det annekteredes en Kirke uden Særrettigheder.

Summen af de 193 betalende Kirkers Afgifter var 549 mk. 12 ß, et Tal, der kun var ringe Variation undergivet, efter Extrakter for Lensregnskabets andre Aar var den 1541 og 42 543 mk. 4 ß, 1543 541 mk. 4 ß, 1544 550 mk. 12 ß og 1546 547 mk. 4 ß.

Udfor adskillige Enkelposter i Regnskabet findes et »rt«, maaske Forkortelse for »restat«, idet flere af de med »rt« opførte Kirker og Præster genfindes i et Restanceregister fra 1544. Dog er de med »rt« forsynede Poster 1545 medregnet i Slutsummen, der i Extraktregnskaberne de øvrige Aar direkte indgaar i Indtægtsregnskabet. Hvorledes dette »rt« skal forstaas, tør jeg ikke afgøre; men det ser ud til, at der for adskillige af de saaledes udpegede Kirker kunde være Grunde til at undlade Betaling, som naar der ved Gammelstrup (Fjends H.) nævnes, at Mogens Jostsen Skovgaard har beholdt den, vel fordi han som Ejer af Sognets eneste Hovedgaard har hævdet visse Patronatsrettigheder; for Visborg Kirke (Hindsted H.) synes det samme at være Tilfældet, idet 1544-Registret skriver »tiill Enuold Jensen« (Seefeld) til Visborggaard, hvis Ejer 1464 stredes med Bispen om tre Kirker i Herredet¹. Taarup Kirke (Fjends H.) fik Taarupgaards Ejer 1422 Patronat til, og Foulum og Vinge var med Tjele Kirke (Nørlyng H.) 1526 Genstand for Strid mellem Tjele Hovedgaards Ejer og en Aarhuskannik, mens Grinderslev 1542 var blevet forlenet til Niels Juel².

Det vilde være rimeligst at antage, at Grundlaget for Afgiftens Paaligning var de enkelte Kirkers økonomiske Forhold³. Men en nærmere Gennemgang af de enkelte

¹) Æ. A. Reg. III S. 49.

²) Taarup: do. II S. 225. Foulum: Kh. Saml. 3. R. II S. 677. Grinderslev: Erslev: Len og Lensmænd S. 156.

³) Jfr. de saakaldte Ulrik Stygges Aarhusstatuter § 21 (Visitorator faar en Skilling pr. Marks Taxation). Thorkelin: Kirkelove S. 59.

Beløb viser tydeligt, at Listen ikke tager Hensyn til Forholdene i Stiftet under eet. Hvert Herred udgør nemlig en Enhed med sin Normaltaxt og med ret smaa Afgifter fra Gennemsnittet, og der er en udtalt Modsætning mellem de fire smaa Sallingherreder paa den ene Side og Resten af Stiftet paa den anden, idet Sallingkirkernes Afgifter praktisk talt alle er fra 4 til 6 mk. (knap 5 mk. i Gennemsnit), Fjends Herred indtager en Mellemstilling med ca. 3 mk., og Resten af Stiftet har som det normale Afgifter omkring 2 mk. Alene Gislum Herred har en Standardtaxt, 2 mk. 2 ß af hver Kirke, det eneste Tilfælde, hvor der forekommer Brøker mindre end $\frac{1}{2}$ mk., hvilket formodentligt skyldes, at Afgiften fra først af har været paalignet Herredet under eet¹. At Taxterne derimod indenfor det enkelte Herred oprindeligt har kunnet tage Hensyn til Kirkernes Rigdom er sandsynligt, for Exempel ses det, at de 7 efter Reformationen nedlagte Kirker, hvis Afgifter vi kender, alle taxeres til det i vedkommende Herred lavest forekommende Beløb. Maaske hænger den højere Beskatning af Salling sammen med, at Sysselprovstiet her eksisterede ca. 100 Aar efter, at de andre Provstier var nedlagte².

Listen over Præstegæsteriet opregner 75 Navne, hvilket dog langt fra kan omfatte samtlige Landsbypræster i 1545; Aarsagen til det lave Tal er først og fremmest, at de førnævnte fritagne Kirker normalt ogsaa havde fritagne Præster, saaledes mangler ikke blot Præsterne ved Vitskøls egne Kirker, men ogsaa for Resten af Slet Herred, da Klosteret, som almindeligt lige efter Reformationen, forsynede hele Omegnen med Præster³. Ligeledes mangler Præsterne ved de verdslige Patronatskirker, og endelig har der selvfølgelig været et vist Antal Vakancer, som for Exempel i Blære-Ejdrup (Aars H.)⁴.

¹) Ibid. § 72: (Cathedraticum indbetaltes gennem Provsterne). S. 78.

²) Skivebogen 1934 S. 105 f.

³) Rørdam: Kirkelove I S. 440—41, II Register: Klostersogne paa Landet.

⁴) Dipl. Viberg. S. 234 f.

Syv Præster nævnes uden Afgift, fortrinsvis Kapitlets og Klosters Kapellaner, mens Provsterne ses at have betalt fuldt ud, hvad der ikke altid var Tilfældet andetsteds¹; og at Gæsteriet egentlig var en paa Præstegaarden hvilende Afgift ses af, at Præsterne i Dollerup og Brandstrup fritages, da de ikke havde en saadan. Ogsaa her er 1544-Listen et vigtigt Supplement, hvorfor dens Oplysninger trykkes i Noterne.

De 68 med Afgifter opførte Præster skulde yde 373 mk., og modsat Kirkegæsteriet gør der sig her en mærkbar Stigning gældende, 1541 og 42 atter samme Sum: 342 $\frac{1}{2}$ mk., 1543 341 $\frac{1}{2}$ mk., 1544 374 mk. og 1546 377 mk. Maaske skyldes Stigningen, at man nu var ved at raade Bod paa en midlertidig Præstemangel, og at Forholdene var ved at stabiliseres; men Kronens ovennævnte Interesse for Gæstriaafgifterne gav sig ogsaa Udslag i Forsøg paa at udvide deres Omfang og indskrænke Antallet af fritagne, saavel verdslige Patronater som gamle Klosterbesiddelser².

Ogsaa i Modsætning til Kirkegæsteriet viser de enkelte Beløb større Ensartethed, idet den normale Afgift for en Sognepræst i hele Stiftet var 6 mk. (47 Præster), i 16 Tilfælde dog kun 5 mk., mens alene 5 Præster ydede mindre. Og af disse tituleres to med henholdsvis 4 og 2 mk.s Afgift Kapellan, en anden 2 mk.s Afgift betales af Svend i Bislev, et Sogn der ellers baade før og efter Reformationen synes at have været annekeret Veggerby, hvorfor han maaske ogsaa kan opfattes som Kapellan. Foulum—Tjele—SønderVinge havde som ovennævnt før Reformationen hørt under en Kannik, maaske slap Præsten med 4 mk., fordi han oprindeligt havde været dennes Vikar? Endelig betalte Øster-Hornumpræsten den ellers ikke forekommende Afgift af 3 mk.³.

¹) Fussing: Stiernholm Len S. 27, Falkmann S. 53, Rørdam: Kirkelove II S. 143.

²) Rørdam: Kirkelove, II S. 135 (1569), S. 302 (1579), III S. 530 (1681).

³) Jfr. Aarhus Stift 1558, hvor et Omraade med nu nogle og tredive

Det fremgaar af Præstelisten, at vi allerede 1545 finder samme Hovedsogne som sidenhen, Klemmebrevet 1555 medførte kun beskedne Ændringer for Viborg Stift, og det forekommer mig derfor sandsynligst at antage, at ogsaa Annekserne stort set fordelte sig som senere. Det er mit Haab i nær Fremtid at kunne paavise, at Flersogns-pastoratet ikke er en reformatorisk Nødforanstaltning, men at vi, hvor Kilderne tillader det, næsten overalt i Viborg Stift finder samme Annekteringsforhold før som efter 1536.

Her epther følger opbøringhe paa alle kierkens orlige gestenings pendinge vdj Wyborig stigt¹:

Sallingh		Nafftrup kiercke	4 mc. rt.
Harreherridtt ²		Presteris gesterij wdj sam-	
Hierck kiercke	6 mc.	me herridtt	
Harre kiercke	4 mc.	Her Thames [Si-	
Seby kiercke	4 mc. rt.	mensen] y Hierck	6 mc.
Durup kiercke	4 mc. rt.	Her Niels y Nafftrup	5 mc.
Tuorning kiercke	6 mc. rt.	Her Christiern y	
Aastedtt kiercke	6 mc.	Rosløff	6 mc.
Tønneringh kiercke	4 mc.	Her Christiern y	
Wile kiercke	3 $\frac{1}{2}$ mc.	Durup	6 mc.
Rosløff kiercke	4 mc.	summa lateris	68 $\frac{1}{2}$ mc.

Præster betalte 122 $\frac{1}{2}$ mk. i Gæsteri, maaske opr. 4 mk. pr. Præst, mens 17 Kirker ydede 33 $\frac{1}{2}$ mk. Regnskabspenge, vel 2 mk. pr. Kirke (Rørdam: Kirløve I S. 541 f.).

¹) Gæsterilisten er bogstavret gengivet med Opløsning af Forkortelser. Da Præsterne som Regel kun benævnes ved Fornavn, er Efternavne, hvor de kendes, tilføjet i skarp Parentes. Kilden er normalt Wiberg, Dipl. Viberg. eller Præstelisten 1568 (Kh. Saml. 3. R. V S. 512 f.), dog med Forbehold, at samme Fornavn kan dække over forskellige. I Fodnoterne er dels anført Oplysningerne fra Restanceregistret 1544, dels nævnt de Sogne og Præster, som Listen af de i Indledningen anførte Grunde udelader.

²) Fur tilhørte Domkapitlet; 1536 hed Præsten Christen Nielsen (Kh. Saml. 2. R. V S. 571).

Norreherridtt ¹		Henborig kiercke	4 mc.
Jebierig kiercke	4 mc.	Wolling kiercke	4 mc.
Grønning kiercke	5 mc.		
Lyby kiercke	6 mc. rt.	Presteris gesterij vdj samme	
Rybierig kiercke	6 mc. rt.	herridtt	
Selde kiercke	6 mc. rt.	Her Jacob [Jensen	
Jungit kiercke	4 mc.	Libbert] y Odens	6 mc.
Thisse kiercke	6 mc. rt.	Her Jens [Mikkelsen]	
Grettrup kiercke	4 mc. rt.	y Hem ⁴	6 mc.
[Grinderslev] Closter		Her Lauris [Nielsen]	
kiercke ²	6 mc. rt.	y Brøndum	6 mc.
		summa lateris	61 mc.
Presteris gestenings pen-			
dinge y samme herridtt			
Her Seueren [Niel-		Røddingherridtt ⁵	
sen] y Selde	6 mc.	Røding kiercke	6 mc.
Her Kild y Jebierig	6 mc.	Kreybiere kiercke	6 mc.
Her Peder [Thome-		Lem kiercke	6 mc.
sen] y Grettrup	6 mc.	Weyby kiercke	4 mc.
Her Peder [Sav-		Hosum kiercke	4 mc.
strup] j Jungit	6 mk.	Ramsing kiercke	6 mc.
Her Oluff y [Grin-		Balling kiercke	6 mc.
derslev] Closter	6 mc.		
summa lateris	77 mc.	Presteris gesterij vdj samme	
		herridtt	
Henborig herridtt		Her Christiern [Bygsen]	
Resenn kiercke ³	1 1/2 mc.	y Hosom	6 mc.
Daalby kiercke	6 mc.	Her Lauris [Christen-	
Hem kiercke	6 mc.	sen Rytter] y Weyby	6 mc.
Huidbierig kiercke	6 mc.	Her Anders y Rødingh	6 mc.
Brøndum kiercke	6 mc.	Her Anders [Christen-	
Otting kiercke	3 1/2 mc.	sen] y Balling	6 mc.
Odens kiercke	6 mc.	summa latris	62 mc.

¹) 1544 nævnes: Lyby kirche 6 mc., Gryndersløff closter kircke 6 mc., haffuer Niels Kieldsen [Juel]; her Oluf i Gryndersløff 6 mc.

²) Kaldes »Closter sogenn« allerede ca. 1470 (Æ. II 357).

³) Resen var Anneks til Skive, 1542 var Mads Dagbjærg Sognepræst (Dipl. Vbg. S. 229).

⁴) Var Præst før Reformationen og i 1555; mon identisk med Jens Juel, Præst smstds. 1559 og efter Wiberg i 1584?

⁵) Lime tilhørte Domkapitlet; 1549 hed Præsten Eske Bonde (Dipl. Vbg. S. 272).

Rintzherridtt ¹		Her Christiern [Christensen?] y Bølle 5 mc. summa lateris 76 mc.[1]	
Giested kiercke	2 mc.	Gyslomherridtt ⁴	
Vlbierig kiercke	2 ¹ / ₂ mc.		
Vesterbølle kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Wllese kiercke	2 mc. 2 β
Fieldziø kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Foulom kiercke	2 mc. 2 β
Østerbølle kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Alstrup kiercke	2 mc. 2 β
Lostrup kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Luns kiercke	2 mc. 2 β
Skals kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Wonsold kiercke	2 mc. 2 β
Semidsted kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Farslø kiercke	2 mc. 2 β
Tostrup kiercke	3 ¹ / ₂ mc. ²	Suinggelberie kie:	2 mc. 2 β
Roum kiercke	2 mc.	Stienild kiercke	2 mc. 2 β
Kleytrup kiercke	2 mc.	Grøndrup kier:	2 mc. 2 β
Biergraff kiercke	2 mc.	Rørbeck kiercke	2 mc. 2 β
Hersom kiercke	2 mc.	Durup kiercke	2 mc. 2 β
Huam kiercke	2 mc.	Gyslom kiercke	2 mc. 2 β
Huilsom kiercke	2 mc.	Tysted kiercke	2 mc. 2 β
Løndrup kiercke	2 mc.	Bindrup kiercke	2 mc. 2 β
Presteris gesterij y samme herridtt		Presteris giesterij wdj samme herridtt	
Her Ib [Pedersen Bigum] y Ewildrup ³	6 mc.	Her Jens [Nielsen] y Durup	5 mc.
Her Peder [Jacobsen] Brasen] y Giested	6 mc.	Her Lauris [Eriksen] y Tistedtt	5 mc.
Her Anders [Ibsen Brasen] y Wuldbierig	6 mc.	Mester Anders [Grønning] y Farsø	5 mc.
Her Ib [Sort] y Lostrup	6 mc.	Her Ib y Luns ⁵	5 mc.
Her Mauris [Jensen] y Tostrup	5 mc.	Her Willom [Pedersen Brasen?] y Vullese	5 mc.
Her Jens y Hersom	6 mc.	summa lateris 54 ¹ / ₂ mc. 4 β	

¹) Testrup Kirke var knyttet til Hospitalet smstds. Præsten synes normalt at være Sognepræst til Gislum; 1568 hed han dog Niels Mikelsen, mens Mathias Sørensen sad i Gislum.

²) Maaske rettet til 2¹/₂ mc., hvorved summa kommer til at stemme?

³) Præstegaard for Simsted Sogn.

⁴) Strandby tilhørte Vitskøl Kloster, der skulde holde Vikar. 1568 hed denne Knud Nielsen.

⁵) Kaldes 21. Aug. 1544 Jon Brasen (Dipl. Vbg. S. 240).

Aarssherridtt ¹		Nesborig kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Aars kiercke	3 mc.	Oudrup kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Brorstrup kiercke	3 mc.	Gunderstedtt kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Harsloff kiercke	3 mc.	Lundby kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Schiuum kiercke	3 mc.	Astrup kiercke	2 mc.
Eydrup kiercke	3 mc.		
Blere kiercke	3 mc.	Thesse ephther ^{ne} kiercker li-	
Haffbro kiercke	3 mc.	ger tiill Wiskildtt closter, som	
Wlstrup kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	ere	
Huornum kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Aale kiercke	} giffuer jngenn gesterij
Flesborig kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Malle kiercke	
Høllebergh kiercke	3 mc.	Kornum kiercke	
Raffnkielde kiercke	3 mc.	Løgstedtt kier:	
Giffuer kiercke	2 mc.	oc Farstrup kie:	
Presteris gesterij vdj samme		Tiill alle for ^{ne} kiercker wdj	
herridtt		Sletherridtt holdis prester aff	
Her Peder [Pedersen		Wiskildtt closter, och Seber	
Stub] y Aars	6 mc.	closter som her Christiern	
Her Mattis [Skytte]		Fris haffuer.	
y Smordrup ²	6 mc.	summa lateris 19 mk.	
Her Seueren [Lau-			
ridsen] y Hornum	6 mc.	Huornumherridtt ⁴	
Her Niels [Laurid-		Bysleff kiercke	3 mc.
sen i] Wlstrup, rt.		Weggerby kiercke	3 mc.
decem annos	5 mc.	Suldrup kiercke	
summa lateris 59 ¹ / ₂ mc.		rt. duobus an-	
		nis	1 ¹ / ₂ mc. rt.
Sletherridtt ³		Ordestrup kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Wdstedtt kiercke	2 mc.	Graffløff kiercke	2 mc.
Wndbless kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Budrup kiercke	2 mc.
Sellingh kiercke	2 ¹ / ₂ mc.	Hor[n]um kiercke	3 mc.
		Suenstrup kiercke	3 mc.

¹) Blære-Ejdrup var vakant, da Præsten Christen Lauridsen 19. Sept. 1543 blev dømt fra sit Embede for papistisk Lære (Dipl. Vbg. 234). Det nuværende Overlade-Sogn laa direkte under Vitskøl Kloster; Kapel-
lanen hed 1544 Niels Pedersen.

²) Præstegaard for Brorstrup Sogn.

³) 1568 hed Præsterne: Jens Hemand i (Skaarp-)Salling, Provst, Jacob Jensen i Vilsted, Jørgen Madsen i Farstrup, Svend Madsen i Sebber Kloster, Jacob Jensen i Malle, Niels Simensen i Kornum.

⁴) Nørholm tilhørte Domkapitlet. 1568 hed Præsten Kristen Libbert. 1544 nævnes: Suldrup kircke 1 $\frac{1}{2}$ mc.

Søndrup kiercke	3 mc.	Ørum kiercke	3 mc.
Elitzhiff kiercke	2 mc.	Tiell kiercke	2 mc.
Voxløff kiercke est regale beneficium ¹		Wingi kiercke	2 mc. rt.
Sønderholm oc Freyløff haf- fuer Gabriell Gyldenstiernn		Weyrom kiercke	2 mc.
frij ² .		Taarup kiercke ⁵	2 mc.
		Lestenn kiercke	2 mc.
		Nørbeg kiercke	2 mc.

Presteris gesterij vdhi sam-
me herridtt

Her Christiern [Poul- sen] y Budrup	6 mc.
Her Jens [Boreh] y Elitzhiff	6 mc.
Her Trud y Søndrup	6 mc.
Her Eske [Ibsen] y Hornum	3 mc.
Her Hans y Kiercke- torp ³	6 mc.
Her Suend y Bysløff	2 mc.
summa lateris	54 mc.

Sønderlængherridtt⁴

Hamershøgh kiercke	2½ mc.
Korning kiercke	2 mc.
Vorningh kiercke	3 mc.
Sønderbeg kiercke	2½ mc.
Tanum kiercke	3 mc.
Biergraff kiercke	3 mc.
Aallom kiercke	3 mc.
Følom kiercke	2 mc. rt.
Wiskom kiercke	2 mc.

Presteris gesterij wdj samme
herridtt

Her Peder [Blik] y Begh	6 mc.
Her Jens [Ravn] y Ørum	6 mc.
Her Mattis Hege- lundtt [i Vorning]	6 mc. rt.
Her Ib y Taptrup ⁶	6 mc. rt.
Her Lauris y Bier- graff capellann	4 mc.
Her Jens Stigsen y Føylom	4 mc.
Her Mechell capel- lan y Thanom	2 mc.
summa lateris	72 mc.

Medelsomherridtt⁷

Helstrup kiercke	2 mc.
Grendsten kiercke	2 mc.
Øster Welling kier:	2 mc.
Longaa kiercke	2½ mc.
Taarup kiercke	2 mc.
Winghy kiercke	2½ mc.

¹) Herunder laa Kapellet i Nibe. 1568 hed Præsten Anders Brun.

²) 1529 hed Præsten Hans (Kh. Saml. 3. R. II S. 677).

³) Her boede Sognepræsten i Veggerby Sogn.

⁴) 1544 nævnes: Her Matz Heggelundh 6 mc.; Her Ib i Taptrup 3 mc. Hornbæk laa under Mariager Kloster; Skjerngaard havde Patronatsret til Skjern Kirke (Dipl. Vbg. 348).

⁵) = Taptrup.

⁶) Taptrup og Asmild Sogne lagdes 7. febr. 1545 til Viborg Graa-brødrekirke, hvis Sognepræst hed Ib Poulsen (jfr. D. Mag. 4. R. I 54).

⁷) Vester Velling havde Skjerngaard Patronatsret til (Dipl. Vbg. 348), 1526 hed Præsten Willom, 1568 Jacob Steffensen.

Hiort Hiede kiercke	2 $\frac{1}{2}$ mc.	Smollrup kiercke	2 $\frac{1}{2}$ mc.
Liee kiercke	2 $\frac{1}{2}$ mc.	Resenn kiercke	2 $\frac{1}{2}$ mc.
Hermend kiercke	2 mc.	Taarup kiercke	3 mc. rt.
Beringh kiercke	2 mc.	Kuolss kiercke	3 mc.
Mammen kiercke	2 mc.	Wroffue kiercke	3 mc.
Windom kiercke	2 mc.	Ørum kiercke	3 mc.
Brandstrup kiercke	2 mc.	Wredsted kie[r]cke	3 mc.
Winckell kiercke	2 $\frac{1}{2}$ mc.	Koberop kiercke	3 mc.
Rindtt kiercke	2 mc.	Domerby kiercke	2 mc.
		Boritz kiercke	2 mc.

Presteris gesterij wdj samme
herridtt etc.

Her Peder [Nielsen]
y Longo 6 mc.

Her Jens [Lassen] y
Hiermendtt 6 mc.

Her Kild [Stair] y
Beringh 5 mc.

Her Jost [Lauridsen
Ranch] y Winckell 5 mc.

Her Peder [Jensen] y
Welling 6 mc.

Her Niels [Lauridsen Høg?]
y Brandstrup haffuer icke
prestegaardt. Ther for ere
kommet tiill stighet thet gotz
y Frere etc.¹.

summa lateris 60 $\frac{1}{2}$ mc.

Fiendtzherridtt²

Hiøgsløff kiercke 3 mc.

Mønstedtt kiercke 3 mc.

Dagbierig kiercke 3 mc.

Fløø kiercke 3 $\frac{1}{2}$ mc.

Tiill Mogens Iosten: Gamel-
strup kiercke rt. duobus annis
2 mc. rt.

Fellingberig kiercke 3 mc.

Presteris gesterij y samme
herridtt

Her Oluff Bonde
prouist³ 6 mc.

Her Christiern [Niel-
sen] y Wroffue 6 mc.

Her Jb y Wred-
stedtt 5 mc.

Her Seueren [Ibsen
eller Jensen?] y
Hiøgsløff 6 mk.

Her Jens [Laurid-
sen?] y Ørum 5 mk.

Her Christiern [Niel-
sen] y Dalgaardtt⁴ 5 mc.

summa lateris 77 $\frac{1}{2}$ mc.

Fleskomherridtt⁵

Gunderstrup kiercke 3 mc.

¹) Dipl. Vbg. S. 209.

²) Lundø laa under Domkapitlet. Ørsløv laa under Augustinerklostret smstds.; 1543 hed Præsten Mikkell Christensen. Der synes at mangle en Præst for Kobberup-Feldingbjærg. 1544 Ib i Roggellhede 6 mc. (= Røgild i Kobberup S.). 1544 nævnes: Torup kircke 2 mc.; Domerby kircke 2 mc.

³) Efter Wiberg Præst i Dagbjerg.

⁴) Præstegaard for Taarup Sogn.

⁵) Mov laa under Mariager Kloster, Stor-Vorde og Sejlflod under

Taard[r]up kiercke	1½ mc.	Frer kiercke	2½ mc.
Nøulingh kiercke	3½ mc.	Skiørpingh kiercke	2½ mc.
Ramdrup kiercke	2 mc.	Taarup kiercke	2 mc.
Gudingh kiercke	3 mc.	Sem kiercke	1½ mc.
	½ mc.	Brøndom kiercke	2½ mc.
	rt.	Skibstedtt kiercke	2½ mc.
Sønder Tranders		Liongby kiercke	2 mc.
kiercke	3 mc.	Sønderkongsløff	2 mc.
	rt. ½	Nørkongsløff	2½ mc.
Nør Tranders kierc:	3 mc.	Komdrup kiercke	1½ mc.
Dale kiercke	2 mc.	Solberigh	2½ mc.
Welsted kiercke	1½ mc.	Bellom kiercke	3 mc.
Fersløff kiercke	3 mc.		
Lylle Vorde kiercke	2½ mc.	Presteris gesterij wdj samme	
Klarup kiercke	2 mc.	samme herridtt etc.	
Gugh kiercke ere førdtt tiill		Her Jens [Nielsen?]	
Aalborig huss.		y Skiørpingh	6 mc.
		Her Ib [Lauridsen] y	
		Skibstedtt	6 mc.
Presteris gesterij wdj samme		Her Christiern [Oluf-	
herridtt		sen] y Konngsløff	6 mc.
Her Peder y Gundrup	6 mc.	Her Pouill [Jen-	
Her Lauris y Clarup	6 mc.	sen] y Brøndomm	6 mc.
Her Hans y Fersløff	6 mc.	summa lateris	55½ mc.
Her Christiern y			
Tranders	6 mc.		
Her Jens [Poulsen] y		Hindstedtt herridtt ²	
Worde ere capit-		Erden kiercke	2 mc.
tels capellann		Rostrup kiercke	3 mc.
Her Jacob y Gudinh		Wibbestrup kiercke	2 mc.
ghe ere capellan		Offue kiercke	3 mc.
tiill Gudinglund		Hørby kiercke	2 mc.
summa lateris	54 mc.	Ølss kiercke	2 mc.
		Walssgaardt k:	2 mc.
		Roldtt kiercke	1½ mc.
Hellomherridtt ¹		Skiellom kiercke	2 mc.
Blendstrup kiercke	3 mc.	Wiue kiercke	3 mc.
Gierden kiercke	1½ mc.	Døstrup kiercke	1½ mc.

Domkapitlet. 1550 afsattes Præsten Oluf i Mov for Trolddom (Dipl. Vbg. 276). 1544 nævnes: Søndertranders kircke 1½ mc.

¹⁾ Der synes at mangle en Præst for Gjerding-Blendstrup, 1536 hed han Jens Sørensen (Gjerding: Hellum H. S. 110).

²⁾ Astrup Sogn mangler (Jfr. S. 9). I Als Sogn nævnes Christen

Weysborigh kiercke	2 mc. rt.	Fiskbeck kiercke	2 mc.
Alss kiercke ligger		Wamenn kiercke	3 mc.
tiill Mariager clo-		Bygom kiercke	2 mc.
ster		Dollerup kiercke	2 mc.
Presteris gesterij vdj samme		Romlundtt kiercke	2 mc.
herridtt		Lyndom kiercke	2 mc.
Her Pallj y Skiellom	6 mc.	Fyndrup kiercke	2 ¹ / ₂ mc.
Her Seueren [Jen-		Assmild kiercke haff-	
sen] y Ølss	5 mc.	uer byschop Styggy	
Her Mauris } ere her Cri-		Presteris gesterij wdj samme	
y Wiffue } stiern Frisis		herridtt	
och her Niels } capellann		Her Peder Iuell y	
y Ougaardtt }		Romlundtt	6 mc.
summa lateris	37 mc.	Her Seuerenn y Wa-	
		menn	5 mc.
Nørliøngherridtt		Her Thames Orum y	
Rødingh kiercke	3 mc.	Dollerup haffuer	
Pederstrup kiercke	2 mc.	icke prestegaardt	
Raffuenstrup kiercke	2 mc.	Her Jens Nielsen giff-	
Løffuill kiercke	2 mc.	uer ingen gesterij ¹	
Worde kiercke	3 mc.	summa lateris	38 ¹ / ₂ mc.

Stefansen 1537—53 (Wiberg) og 1568. 1544 nævnes: Visborigh kircke til Jenuoldt Iensen 2 mc.; her Seueren i Roldt 5 mc. (mon identisk med Præsten i Øls?).

¹) 1535 hed Præsten i Rødding Jens Nielsen (Kh. Saml. 2. R. V S. 581).